

Forfatter: Heiberg, Johan Ludvig

Titel: Udrag fra Dramatik i udvalg

Citation: Heiberg, Johan Ludvig: "Dramatik i udvalg", i Heiberg, Johan Ludvig: *Dramatik i udvalg*, udg. af Jens Kr. Andersen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 2000, s. 591. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibergjl04val-shoot-idm140721242122640/facsimile.pdf> (tilgået 03. maj 2024)

Anvendt udgave: Dramatik i udvalg

- teaterkritiker. – *Hundene (...)* gjort det halve for dem (...) slog man de ni Tiendedele ihjel (...) *Deres Navne indskrives*: i henhold til den på komediens tid højaktuelle lov om hundetegn af 1815 fik politiet bemyndigelse til at indfange og dræbe herreløse hunde, og hundeejerne pålagdes at lade deres hunde omregistrere hvert år og at betale hundeskat. – *langt fra ikke*: langt fra.
- 123 *Epauletter*: skulderprydelser med frynser på gallauniform. – *Matene*: emne.
- 124 *Revue*: til monstring.
- 125 *Åben(s)*: dobbeltsalt (kalium- + aluminiumsulfat) anvendt til garvning af skind, fx til handsker. – *Pantalon*: se n.t.s. 113. – *Kalvekryds*: se n.t.s. 102.
- 126 *Bontet*: kvalitet. – *Jeg beder (...)* mindste Forskjæl: disse replikker er udskiftet i senere udgaver. – *Madame Montrieux(s)*: kendt kbh.sk modehandlerske. – *Kammerjunker(-)*: se n.t.s. 10, k. har desuden betydningen: slesk laps. – *Kammerdugs(s)-*: batist, fint lærred. – *uge-neert(e)*: (alt for) fri, uformel.
- 127 *ogter (...)* i det udenlandske Departement (...) *diplomatisk Post ved et fremmed Hof (...)* til *Barbariet*: et hib til komponisten Rudolph Bay (1791-1856), Heibergs (ufarlige) rival i forhold til Camilla Buntzen (1790-1871), hans onkels unge hustru, datter af komponisten Du Puy, og moder til Georg B. (1816-47), til hvem Heiberg sandsynligvis var fader; Bay havde netop 1816 – uden synderlige diplomatiske forudsætninger – ladet sig sende til Algier som konsultatssekretær (Borup I, s. 73f., 92f.); foruden rivaliseringsforholdet kunne den omstændighed have vakt Heibergs irritation mod Bay, at denne var komponisten af den noget smægtende, men ligefuldt yderst populære melodi til Ingemanns »Du, som svøbt i Skjønheds Rosenklædes fra *Varners poetiske Vandringer* (optr. i *Samlede Romanzer, Sange og Eventyrdigte* II, 2. udg., 1863, s. 111f.); *Barbariet*: komisk sammensætning af »barbar-« og Berberiet, et tidligere navn for de nordafrikanske stater, bl.a. det her relevante Algier (se foreg. n.). – *Nytten (...)* *vigtig Hemmelighed*: se n.t.s. 102. – *til Maade*: med måde. – *det Heles Oeconomic*: helhedens æstetiske balance, velordnede komposition.
- 128 *Talismanid*: talisman, tryllemiddel. – *Ulfeldtsplads*: det nuv. Gråbrødretorv i Kbh. bår tidligere navnet U., fordi skamstøtten over »landsforræderen« Corfitz Ulfeldt (1606-64) var placeret her, hvor hans kbh.ske gård havde ligget. – *Forniklingen (...)* *Knuden*: dramatekniske betegnelser, som går tilbage til den gr. filosof Aristoteles' (384-22 f.v.t.) *Poetik*, kap. 18: *désis*. – *slaae Dem tiltaals*: have tålmodighed.